

ZADACI ZA PRIJEMNI ISPIT IZ
M A T E M A T I K E
01. 07. 2011.

1. Rešiti nejednačinu $\frac{2x}{x^2 + x - 2} > 1$.
2. Rešiti trigonometrijsku jednačinu $2 \cos^2 x + 3 \sin x = 3$.
3. a) Rešiti eksponencijalnu jednačinu $4^x + 4^{x+2} = 68$.
b) Rešiti logaritamsku jednačinu $\log_2 x - 5 + 4 \log_x 2 = 0$.
4. U razvoju binoma $(x + \sqrt{x})^5$, $x > 0$ odrediti koeficijent uz x^3 .
5. U funkciji $f(x) = ax^2 + bx - 1$ odrediti realne parametre a i b takve da je $f(\frac{3}{2}) = 5$ i $f(-1) = 0$.
6. Data je funkcija $f(x) = \frac{x-1}{x^2-3x-4}$. Odrediti domen (oblast definisanosti) funkcije, nule funkcije i $\lim_{x \rightarrow \infty} f(x)$.
7. Za funkciju $f(x) = 2x^3 + 3x^2 - 12x$ odrediti intervale monotonosti (rasta i opadanja) i ekstremne vrednosti (minimum, maksimum).
8. Površina jednakokrakog trougla je $P = 12 \text{ cm}^2$, a visina koja odgovara osnovici je $h_a = 4 \text{ cm}$. Izračunati obim trougla.
9. Osnova prave piramide je pravougaonik čija je dijagonala $d = 2\sqrt{5} \text{ cm}$ i $a : b = 1 : 2$, gde su sa a i b označene dužine stranica pravougaonika. Ako je visina piramide $H = 3 \text{ cm}$ naći njenu zapreminu.
10. Za kompleksne brojeve $z_1 = 1 + i$ i $z_2 = -3i$ izračunati $z_1 + z_2$, $2z_1 - z_2$, $z_1 z_2$ i $\frac{z_1}{z_2}$.

REŠENJA ZADATAKA ZA PRIJEMNI ISPIT IZ
M A T E M A T I K E
01. 07. 2011.

1. Rešiti nejednačinu $\frac{2x}{x^2 + x - 2} > 1$.

Za $x \in \mathbf{R} \setminus \{1, -2\}$: $\frac{2x}{x^2 + x - 2} > 1 \Leftrightarrow \frac{2x}{x^2 + x - 2} - 1 > 0 \Leftrightarrow \frac{-x^2 + x + 2}{x^2 + x - 2} > 0 \Leftrightarrow \frac{-(x+1)(x-2)}{(x-1)(x+2)} > 0$,
te je rešenje date nejednačine $x \in (-2, -1) \cup (1, 2)$.

2. Rešiti trigonometrijsku jednačinu $2 \cos^2 x + 3 \sin x = 3$.

Uvodjenjem smene $\cos^2 x = 1 - \sin^2 x$ dobija se jednačina $-2 \sin^2 x + 3 \sin x - 1 = 0$ čija su rešenja $\sin x = 1$ i $\sin x = \frac{1}{2}$.

Rešenja jednačine $\sin x = 1$ su $x = \frac{\pi}{2} + 2k\pi, k \in \mathbf{Z}$.

Rešenja jednačine $\sin x = \frac{1}{2}$ su $x = \frac{\pi}{6} + 2k\pi, k \in \mathbf{Z}$ i $x = \frac{5\pi}{6} + 2k\pi, k \in \mathbf{Z}$.

3. a) Rešiti eksponencijalnu jednačinu $4^x + 4^{x+2} = 68$.

$$4^x + 4^{x+2} = 68 \Leftrightarrow 4^x(1 + 4^2) = 68 \Leftrightarrow 17 \cdot 4^x = 68 \Leftrightarrow 4^x = 4 \Leftrightarrow x = 1.$$

b) Rešiti logaritamsku jednačinu $\log_2 x - 5 + 4 \log_x 2 = 0$.

Data logaritamska jednačina je definisana za $x > 0$ i $x \neq 1$.

$\log_2 x - 5 + 4 \log_x 2 = 0 \Leftrightarrow \log_2 x - 5 + 4 \frac{1}{\log_2 x} = 0 \Leftrightarrow \log_2^2 x - 5 \log_2 x + 4 = 0$. Uvodjenjem smene $t = \log_2 x$ dobija se kvadratna jednačina $t^2 - 5t + 4 = 0$, čija su rešenja $t = 1$ i $t = 4$. Dalje, vraćanjem uvedene smene dobijaju se rešenja polazne jednačine $\log_2 x = 1 \Leftrightarrow x = 2$ i $\log_2 x = 4 \Leftrightarrow x = 16$.

4. U razvoju binoma $(x + \sqrt{x})^5, x > 0$ odrediti koeficijent uz x^3 .

$(x + \sqrt{x})^5 = \sum_{k=0}^5 \binom{5}{k} x^k (\sqrt{x})^{5-k} = \sum_{k=0}^5 \binom{5}{k} x^{\frac{k+5}{2}}$. Kako se traži koeficijent uz član koji sadrži x^3 , dobija se jednačina $\frac{k+5}{2} = 3$ čije je rešenje $k = 1$, te je traženi koeficijent $\binom{5}{1} = 5$.

5. U funkciji $f(x) = ax^2 + bx - 1$ odrediti realne parametre a i b takve da je $f(\frac{3}{2}) = 5$ i $f(-1) = 0$.

Iz $f(\frac{3}{2}) = \frac{9}{4}a + \frac{3}{2}b - 1 = 5$ i $f(-1) = a - b - 1 = 0$ dobija se sistem jednačina $\frac{9}{4}a + \frac{3}{2}b = 6 \wedge a - b = 1$ čije je rešenje $a = 2 \wedge b = 1$.

6. Data je funkcija $f(x) = \frac{x-1}{x^2-3x-4}$. Odrediti domen (oblast definisanosti) funkcije, nule funkcije i $\lim_{x \rightarrow \infty} f(x)$.

Funkcija je definisana za $x^2 - 3x - 4 \neq 0$, tj. za $x \in \mathbf{R} \setminus \{-1, 4\}$.

Nule funkcije: $\frac{x-1}{x^2-3x-4} = 0 \Leftrightarrow x-1 = 0 \Leftrightarrow x = 1$.

$$\lim_{x \rightarrow \infty} f(x) = \lim_{x \rightarrow \infty} \frac{x-1}{x^2-3x-4} = \lim_{x \rightarrow \infty} \frac{x^2(\frac{1}{x} - \frac{1}{x^2})}{x^2(1 - \frac{3}{x} - \frac{4}{x^2})} = \lim_{x \rightarrow \infty} \frac{\frac{1}{x} - \frac{1}{x^2}}{1 - \frac{3}{x} - \frac{4}{x^2}} = \frac{0}{1} = 0.$$

7. Za funkciju $f(x) = 2x^3 + 3x^2 - 12x$ odrediti intervale monotonosti (rasta i opadanja) i ekstremne vrednosti (minimum, maksimum).

$f'(x) = (2x^3 + 3x^2 - 12x)' = 6x^2 + 6x - 12$. Rešavanjem jednačine $f'(x) = 0$ dobijaju se stacionarne tačke funkcije $x = -2, x = 1$.

$f(x)$ raste ako i samo ako je $f'(x) > 0 \Leftrightarrow x \in (-\infty, -2) \cup (1, \infty)$.

$f(x)$ opada ako i samo ako je $f'(x) < 0 \Leftrightarrow x \in (-2, 1)$.

$f''(x) = (6x^2 + 6x - 12)' = 12x + 6$.

Iz $f''(-2) < 0$ sledi da je $A(-2, 20)$ tačka maksimuma.

Iz $f''(1) > 0$ sledi da je $B(1, -7)$ tačka minimuma.

8. Površina jednakokrakog trougla je $P = 12 \text{ cm}^2$, a visina koja odgovara osnovici je $h_a = 4 \text{ cm}$. Izračunati obim trougla.

Iz $P = \frac{ah_a}{2}$ dobija se $\frac{4a}{2} = 12$ odakle je $a = 6$. Primeom Pitagorine teoreme na pravougli trougao čije su katete $\frac{a}{2} = 3$ i $h_a = 4$ i hipotenuza (krak) b dobija se $b = \sqrt{3^2 + 4^2} = 5$, tako da je traženi obim $O = a + 2b = 6 + 10 = 16 \text{ cm}$.

9. Osnova prave piramide je pravougaonik čija je dijagonala $d = 2\sqrt{5} \text{ cm}$ i $a : b = 1 : 2$, gde su sa a i b označene dužine stranica pravougaonika. Ako je visina piramide $H = 3 \text{ cm}$ naći njenu zapreminu.

Zapremina piramide je $V = \frac{1}{3}B \cdot H$, gde je sa B označena površina baze (pravougaonika). Iz $a : b = 1 : 2$ dobija se $b = 2a$. Iz $d^2 = a^2 + b^2$ i $b = 2a$ sledi $20 = 5a^2$, odakle je $a = 2 \text{ cm}$ i $b = 4 \text{ cm}$. Kako je $B = ab = 2 \cdot 4 = 8 \text{ cm}^2$, dalje je $V = \frac{1}{3} \cdot 8 \cdot 3 = 8 \text{ cm}^3$.

10. Za kompleksne brojeve $z_1 = 1 + i$ i $z_2 = -3i$ izračunati $z_1 + z_2, 2z_1 - z_2, z_1z_2$ i $\frac{z_1}{z_2}$.

$$z_1 + z_2 = (1 + i) + (-3i) = 1 - 2i,$$

$$2z_1 - z_2 = 2 \cdot (1 + i) - (-3i) = 2 + 2i + 3i = 2 + 5i,$$

$$z_1z_2 = (1 + i) \cdot (-3i) = -3i - 3i^2 = 3 - 3i,$$

$$\frac{z_1}{z_2} = \frac{1 + i}{-3i} = \frac{1 + i}{-3i} \cdot \frac{3i}{3i} = \frac{3i + 3i^2}{-9i^2} = \frac{-3 + 3i}{9} = -\frac{1}{3} + \frac{1}{3}i.$$